ئاڵای کەریم قاسمیش ئاڵای داگیرکەر و کورد کوژییە!

شاخەوان شۆڕش

2005.6.5

دواي ضوارمانط دواكةوتن, ثةرلةماني نوسي كوردستان كؤبووةوة, ئةويش تة نا دواي ئةوةي هةردووي سةرؤكي يةكمتي و ثارتي لةنموان خؤياندا أسكةوتن و ثةرلةمانتاراني خؤيان بؤ ئامادةبوون و كؤبوونةوة أاسثارد. ئةو كؤبوونةوةيةي ثةرلةمان, سيماكةي و أووداوةكاني ناوي طةلي تسبيني هةلدةطرن, بةلآم من لسرةدا بةكورتي خؤم بةكسشةي ئالآ و ئالآ سةيرةكةي ئسراق خةريك دةكةم.

لة ذووري ثةرلةماندا كؤمةلي ئالآي كوردستان هةلدرابوون و دانةيةكيش لة ئالآيةكي نامؤ هةلواسرابوو, ئةو ئالآية ئالآي ئسراقي سةردةمي عةبدولكةريم بوو.

وةكو ديارة هةردوو سةرؤكي يةكمتي و ثارتي هةلوسستي جيايان سةبارةت بة ئالآي ئسراق هةية و هةريةكةيان بةشسوةيةك ثةسنديانة.

جةلال تالةباني سةرؤكي ئسستاي كؤماري ئسراق و سكرتسري ي.ن.ك. ئالآي بةعس و سةدام لةكوردستاندا هةلدةدات و ئامادةية بضستةذسر ئةو ئالآية و ببمتة سةرؤك كؤماري ئسراقي عارةبي. طواية ئةو ياساييانة هةلسوكةوت لةطةلَ ئالآكة دةكات و ئالآي ئسستاي ئسراق ئةوةية و ئةوانيش خؤيان بةبةشمك لةئسراق دةزانن, بؤية ياساييانة دةبمي ئةو ئالآية هةلبدرمت. ئةوة لةلايةك بةرزكردنةوةي تمطةيشتنمكي ياساييية بةسةر هةلوسستدا, لةلايةكي ديكة دةرخستني دلسؤزي زيادةأؤي خؤيةتي بؤ ئسراق و أسزطرتني سيمبؤلةكانيةتي, ئةطةر سيمبؤلةكة سيمبؤلي طةلكوذي ئةنفال و كورديش بمت.

دةكرمي لةأوانطةيةكي ئسراقضيانةوة بةلطة بؤ ئةو بؤضوونة بسندرمتةوة, ضونكة كة ئةوان خؤيان بةئسراقي بزانن و دةيانةوي بةشداري لة بةيةكةوةنانةوةي ئةو ستاتةدا بكةن, كةواتة دةبمي سيمبؤلةكاني ئةو ستاتة ثةسند بكةن. واتة بؤنمونة دةبمي ئةو ئالآيةي بةعس ثةسند بكةن, تاكو ئالآيةكي ديكة دروست دةكرمت. ئةوةش دونياخرابوون نيية و دةكرمي ئالآكةش لةداهاتوودا بطؤأدرمت.

ئمة ئةطةر كسشةي كورد بة كسشةي نةتةوةيةكي ولآت داطيركراو دابنمين, ئةوا ئةو تمأوانينةي سةرةوة كسشةي زؤري هةية و ناكؤكة لةطةلَ ناوكي كسشةي كورد. ئةوة جطةلةوةي دةكرا ئةو ئالآية أةتكرمتةوة و لةكوردستان بةرزنةكرمتةوة, ئةطةرضي ئةوان خؤشيان بة ئسراقي دادةنمن. بةهؤي ئةوةي لةسةردةمي عارةبة بةعسيةكاندا و لةذسر ئةو ئالآيةدا هةولَي طةلكوذكردني كورد دراوة. بةكورتي ئةو هةلوسستةي تالةباني و ثارتةكةي لةأوانطةي ثؤليتيكي ئسراقضيةتي خؤشيانةوة أةخنةي زؤر هةلدةطرمت.

مةسعود بارزاني سةرؤكي ث.د.ك. هةلوسستي بةرامبةر بة ئالآي بةعس و سةدام وةرطرتووة و ئامادة نيية لةكوردستان هةلي بدات. ئةو هةلوسستةي مةسعود بارزاني زؤرجاران وةكو بةلطةي كوردستاني بووني ئةو لةلايةن ثارتي و هةوادارانيان بةخةلك ثيشان دةدرمت. من ثسموايةي بةرزنةكردنةوةي ئالآي بةعس و سةدام كارمكي باش و لةجميةي, بةلآم لةمبارةيةوة ضةند تسبينيةك هةن كة بةئاطايانة بةلاوةدةنرمن و دادةثؤشرمن. ئةوانيش يةكةم: مةسعود بارزاني و بةأسوةبةرايةتيةكةي هةولسر, تا ئةو كاتةي بةعس لةسةركار بوو ئةو ئالآيةيان بةرزكردةوة. ئةوان زؤر جؤري ثةيوةندي بةهمزيان لةطةلَ بةعسدا هةبوو و خؤيان لةبةكارهمناني زؤر ضةمكي وةكو داطيركةر يا بةعسية فاشيستةكان لةكات و سةردةمي جياوازدا دةثاراست. ئةطةر ئةوان هسندة كوردستاني بوون, لةبةرضي ئةو ئالآية ئةوسا تووأنةدرا؟ ئةطةر باتباية

بارزاني ئەوسا و لەسەردەمی بەعسدا ئەو هەڵوەستەی وەربطرتبایە, ئەوا بسطومان ئاماذەی بە ئازایەتی و بووني هەڵوەستەکي باشي ئەو دەکرد. بەڵآم کە بەعس نەما و خاکیان لەتورەطەکرا, دابەزاندني ئەو ئاڵآیە هیض ئازایەتیەکي ئەوتۆي تەدا نییە. بەڵآم طومان لەوەدا نییە کارەکي باشە ئەطەرضي دەرەنطیش کرا.

دووەم: مەسعود بارزاني و ئارتەکەي ئەو, دذي ئاڵآي بەعس و سەدامن بەڵآم دذي ئاڵآیەکي دیکەي بۆنموونە ئەوەي قاسم نین و ئامادەن لەکوردستاندا هەڵي بدەن. ئەوەش واتاي ئەوەیە ئەوان دذي ئیراقي بووني خۆیان نین و لاریان لەوە نییە کوردستان بکرمتەوە بەشسك لە ئیراق, دیارە هاوکاري زۆریشیان لەمبارەیەوە کردووە. ئەوان شسلطیرانە ئشتطیري لەدروستکردني ئاڵآیەکي دیکەي ئیراقي دەکەن و ئامادەن بەرزي بکەنەوە. بۆیە ئەو هەڵوەستەي بارزاني و ث.د.ك. هەڵوەستەکە تەبایە لەطەڵ ئۆلیتیکي ئیراقیانەي خۆیان و شتەکي سەیر نییە. بە مجۆرە ئەو هەڵوەستە کوردستانیانە نییە.

ئەوەي لەماوەي أابردوودا و سەبارەت بە هەڵوەستي سەرکردەکاني ي.ن.ك. و ث.د.ك. تەبیني دەکرمت, ئەوا هەڵوەستي ئەوان بە بەرذەوەندي و ئۆلیتکیان لەسەردەم و کاتي جیادا ئەیوەستدارە و لەطۆأاندا بووە.

سەبارەت بەئاڵآکەي قاسم, دیارە تەبیني زۆرن, یەکەکیان ئەوەیە, کاتەم عەبدولکەریم بەهاوکاري و ئشتطیري کورد دەسەڵآتي طرتەدەست, دەستي بە درۆي برایەتي عارەب و کورد کرد, بانطاشەي هاوبەشي هەردوونەتەوەي عارەب و کوردي لە ئیراقدا کرد و ئەو ئاڵآیەي ئەکەوەنا. قاسم هەرئەوەندە وەستا هەتا خۆي طرت و هەزي ئەیداکرد. کە خۆي طرت لەبەڵەنەکاني ئەشیمان بۆوە و یەکەم کار و ئەرکي لەئەشي هەوڵي ذەردەستەکردني کورد بوو و بەبەزەییانە کەوتە طیاني خەڵکي کوردستان. تەبینیەکي دیکە, ئەدي طوایە هەڵساني ضەکداري ئەیلول لەبەرضي بوو! ئەوانەي شانازي بە "شۆأشي ئەیلول" دەکەن, ضۆن دەبەم ئەو ئاڵآیە بەرزکەنەوە کە ئەوسا ئاڵآي درۆ, ئاشطەزبوونەوە و کوردکوذي بوو. ئەوە ضەندي بەضەندە!

ئاشکرایە بارزاني و تاڵەباني جارجارە لە ئاوازي جیاواز دەخوەنن, بەڵآم هەردووکیان بەکردەوە ئەیأەوي یەك ئۆلیتیکي ئیراقیانە دەکەن, بەبەڵطەي ئەوەي ئەوان وەکویەك و بەکردەوە یاساکاتیەکەیان مۆر کردووە و ئشتطیریان لە هەنطاو و بأیارەکاني دیکەي دروستکردنەوەي ئیراق کردووە و دەکەن. هەڵوەستي هیض کامیان کوردستانیانە نییە, ئەطەر ئاماذە بە سەربەخۆیي کوردستان نەکرمت. ضونکە کوردستاني بوون واتە خەبات بۆ دروستکردني ستاتي سەربەخۆي کوردستان, واتە دروستکردني کەسایەتي ئازاد و سەربەخۆ بۆ مرۆطەکاني کوردستان. واتە أەتکردنەوەي سەرداري ئیراق. ئەوەش بضوکترین تارمایي بووني سەرداري عارەب لە باشوري کوردستاندا أەتدەکاتەوە.

ئەوان هەر ئاڵآیەکي هەر سەردەمکي ئیراق بەرزکەنەوە, ئەو ئاڵآیە ئاڵآي داطیرکاري و ضەوساندنەوەي باشوري کوردستانە, ضونکە باشور بەزۆر و داطیرکاري بە ئیراقەوە لکسنرا, هەروەها بەدرەذایي تەمەني ئیراق و لەذەر سایەي هەموو فەرمانأەواکاني بەغدادا ئەیأەي ئۆلیتیکي لەناوبردني کورد کرا.

هەر ئاڵآیەکیش ئەوان لەطەڵ برا عارەبەکانیان دروستي بکەن, ئاڵآي سەرداري ئیراقە بەسەر کوردستانەوە و سیمبۆلي درەذەداني لکاندنەني باشوورە بە ئیراق, دیارە ئە مجارەیان بە ئەسندمەندي دەسەڵآتداراني کورد خۆیان.